

Teoria i tècnica dels gèneres periodístics

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Teoria i Tècnica dels Gèneres Periodístics
Codi	103113
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, segon semestre
Horari	Dijous: de 15 a 18 hores; de 18 a 21 hores
Lloc on s'imparteix	Facultat de Ciències de la Comunicació
Llengües	Català (pràctiques en català o castellà)
Professor/a de contacte	
Nom professor/a	Vicenç Rabadán/Gemma Casamajó
Departament	Mitjans, Comunicació i Cultura
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	409
Telèfon (*)	93 581 15 90
e-mail	gemma.casamajo@uab.cat i josevicente.rabadan@uab.cat
Horari d'atenció	Dijous tarda

2. Equip docent

Nom professor/a	Toni Vall, Catalina Gayà i Pere Cullell
Departament	Mitjans, Comunicació i Cultura
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona

3.- Prerequisits

Per a cursar l'assignatura cal que l'alumne tingui, per una banda, interès, coneixement del món i capacitat interpretativa; i per l'altra, una elemental capacitat d'expressió tant oral com escrita. Cal, també, que hagi aprofitat l'aprenentatge de l'assignatura Escriptura en premsa i que sàpiga estructurar, escriure i titular notícies.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura té com a objectiu que l'alumne tingui coneixements sobre:

1. L'aprehensió i conceptualització de la realitat. És per això que durant el curs s'analitzarà el camp periodístic (cultura professional, rutines productives, identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic, l'observació de la realitat i el treball amb les fonts).
2. Els gèneres informatius/interpretatius i les seves variants (crònica, entrevista i reportatge). Les seves convencions, per una banda, i també l'estil ja que aquests gèneres, a diferència de la notícia, són més porosos a les aportacions de l'autor i permeten treballar l'estil i la veu pròpia.
3. Sobre les grans maneres de dir en periodisme. Al llarg del curs es treballarà la narració, la descripció, el diàleg, l'exposició i l'argumentació, que són les bases textuais que intervenen en els gèneres periodístics. També es treballarà el narrador i el punt de vista.

Tots aquests objectius es plantejaran s'abordaran des de la transdisciplinarietat. Invocarem coneixements procedents, evidentment, de la comunicació periodística, així com d'altres disciplines consolidades. D'una banda les ciències socials (la sociologia, l'antropologia, la psicologia). De l'altra el camp de les antigues que no velles humanitats (retòrica, lingüística, estudis literaris i filosofia del llenguatge). La comunicació periodística estableix molts ponts entre aquests sabers socials i aquests sabers humanístics.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE6. Transmetre informació periodística en els llenguatges propis dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades o en suports diferents, i aplicar els gèneres i diversos procediments periodístics
Resultats d'aprenentatge	CE6.1 Elaborar cròniques, entrevistes i reportatges, amb el seus respectius subgèneres. CE6.2 Buscar fonts informatives, seleccionar-les i aplicar criteris de valoració crítica. CE&.3 Tractar els fets informatius en el gènere periodístic més adequat.
Competència	CE9. Aplicar l'ètica i deontologia professional del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació
Resultats d'aprenentatge	Reconèixer la virtualitat i els límits de la llibertat d'expressió al valorar processos informatius.
Competència	CT5. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius

---

6.- Continguts de l'assignatura

L'APREHENSÍO I LA CONCEPTUALITZACÍO DE LA REALITAT: IDENTIFICACÍO, OBTENCIÓ I RECERCA DE LA INFORMACÍO

- El periodista en qualitat d'emparaulador de la realitat i d'intel·lectual i la figura l'analitzarem des d'un enfocament retòric-lingüístic i des d'un enfocament ètic i sociològic (que són indissociables)
- Trets singulars del coneixement periodístic. El 'camp periodístic'
- Cultura professional, rutines productives i tematització: identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic. Incidència de les convencions (professionals i socio-culturals) i de les conviccions personals.
- L'observació i les seves variants: observació convencional, observació participant, participació observadora. Com escrivim des de la pròpia experiència?
- El treball amb les fonts: personals (de l'entrevista de declaracions a l'entrevista en profunditat) i documentals (el treball de documentació)

LES GRANS MANERES DE DIR EN PERIODISME

- Els gèneres periodístics entesos com a tipus d'enunciats relativament estables (crònica, entrevista i reportatge)
- Les bases textuais (narració, descripció, diàleg, exposició i argumentació) com a base dels gèneres
- L'eloqüència com a desideratum: precisió, claredat i expressivitat. Trops i figures d'estil.
- Ús del narrador i del punt de vista en els diferents gèneres
- Convocatòria de la veu aliena.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura Teoria i Tècnica dels Gèneres de 6 ECTS, distribueix el seu temps en un 35% d'activitats dirigides, un 5% d'activitats supervisades, un 55% d'activitats autònomes i un 5% dedicat a l'avaluació. Les activitats dirigides, que són les presencials a l'aula, es distribueixen en 2/3 de pràctica i 1/3 de teoria.

-En la classe de teoria, d'una hora setmanal, el mètode fonamental és l'exposició del professor però també la participació de l'alumne en el debat. Així mateix, el professor donarà referències bibliogràfiques concretes que l'alumne haurà d'estudiar pel seu compte (activitat autònoma).

-En la classe pràctica (dues hores setmanals) es realitzaran dos tipus d'activitats:

A) Seminaris de lectura i anàlisi de tres tipus de textos.

- Textos teòrics. Són, per una banda, aportacions fetes especialment des de la Comunicació Periodística, tant pel que fa a l'àmbit de la Teoria de la Comunicació, com la Teoria dels Gèneres. Tanmateix, també farem servir aportacions d'altres disciplines, que compten amb més tradició, com la Filosofia del Llenguatge, la Teoria Literària; i les Ciències Socials i que han donat llum a aspectes de la nostra disciplina. Per tant, molta interdisciplinarietat.
- Peces periodístiques canòniques –cròniques, reportatges, entrevistes–, per una banda; i això es fa amb la voluntat que l'alumne conegui la tradició periodística. Tom Wolfe, Truman Capote, Hunter S. Thompson, Oriana Fallaci, James Agee, Manuel Vicent, Montalbán...-
- Peces periodístiques d'actualitat que funcionen com a exemples.

Aquestes seran classes de discussió oral i que requereixen la participació de l'alumne. Es valorarà, emfàticament, la participació pertinent i intel·ligent a l'aula. Caldrà lliurar, també, una ressenya crítica no que resumeixi el text sinó que l'avalui, l'analitzi i on l'alumne doni la seva opinió.

B) Pràctiques instrumentals. Es faran a l'aula i seran exercicis per treballar alguns aspectes concrets de cada gènere (sessions i exercicis d'edició, de textualització i de citació).

En les classes pràctiques es combina, doncs, el treball personal tant dirigit com supervisat i també autònom, amb l'anàlisi i la discussió col·lectiva al voltant de les fonts, del context, dels elements informatius i ideològics que determinen la notícia.

Les sessions pràctiques s'han d'aplicar a l'escriptura de tres peces periodístiques (una crònica, una entrevista temàtica i un reportatge) que l'alumne farà fora de les hores lectives, tutoritzades pel seu professor, i que seran la base de l'avaluació.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides	Explicacions teòriques del professor/a	17 hores	Capacitar l'alumne en el coneixement i comprensió eficient i crítica de la matèria teòrica.
	Seminaris de lectura	24 hores	Desenvolupar el sentit crític per llegir textos periodístics i per debatre sobre les seves característiques
	Pràctiques instrumentals (d'edició, de textualització i de citació)	10 hores	Adquisició d'habilitats tècniques per elaborar textos periodístics diversos
Supervisades	Tutories presencials i/o virtuals, tant per aclariments sobre teoria com per assessorament sobre les pràctiques d'avaluació a realitzar.	8 hores	Aprenentatge més personalitzat per tal de consolidar els coneixements i orientar sobre la selecció, estructura i escriptura de les pràctiques.
Autònomes	Lectura, comprensió i estudi de les referències bibliogràfiques donades pel professor d'acord amb el temari. Treballs individuals o en grup, d'anàlisi de la informació i de redacció. Preparació d'exàmens.	43 hores	Desenvolupar el mètode d'estudi i d'autoaprenentatge i la capacitat d'autocrítica. Capacitat d'expressió oral i escrita.
	Esctiptura de 3 textos periodístics: crònica, entrevista i reportatge. El temps inclou presència/observació d'un esdeveniment, entrevistes diverses (per entrevista i reportage) i consulta de fonts documentals.	40 hores	Capacitat per seleccionar fets i temes i tractar-los en forma de crònica, entrevista o reportatge. Capacitat per estructurar, escriure i titular aquests textos, amb l'aplicació de criteris deontològics professionals
	Expressió del coneixement dels conceptes teòrics. Aplicació a les pràctiques d'habilitats redaccionals.	8 hores	
Avaluació			

8.- Avaluació

Les competències de l'assignatura seran avaluades a través dels mètodes següents:

Examen teòric, pràctiques d'escriptura i lectura de textos.

La part teòrica de l'assignatura serà avaluada a través d'una prova teòrica (30% de la nota final).

La part pràctica de l'assignatura serà examinada a través de les pràctiques dirigides pel professor (60% de la nota final) .

Per aprovar l'assignatura cal haver aprovat cadascuna de les dues parts, és a dir, que ha d'obtenir com a mínim un 20% del 40% que representen l'examen i el treball d'anàlisi i així mateix un 30% del 60% de les pràctiques.

Si l'alumne suspèn les dues parts de l'assignatura o alguna de les dues parts, li constarà un Suspens com a nota final,

Si l'alumne no es presenta en cap o en alguna de les dues parts de l'assignatura li constarà un no presentat.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Prova teòrica		Expressió del coneixement dels conceptes teòrics.
Esriptura d'una crònica, d'una entrevista i un reportatge		Capacitat per seleccionar fets i temes i tractar-los en forma de crònica, entrevista o reportatge.
Lectura de textos teòrics i de peces periodístiques		Lectura, comprensió i estudi de les referències bibliogràfiques i hemerogràfiques donades pel professor d'acord amb el temari.

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Chillón, Albert (1999): *Literatura y periodismo. Una tradición de relaciones promiscuas*, Barcelona, València, Castelló, UAB-UV-UJI.
- Borrat, Héctor (1989): *El periódico, actor político*, Barcelona, Gustavo Gili.
- Castells, Manuel (2009): *Comunicación y poder*, Madrid, Alianza Editorial
- Gomis, Llorenç (1989): *Teoria dels gèneres periodístics*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, CEDIC.
- Balsebre, Armand; Mateu, Manuel, i Vidal, David (1998): *La entrevista en radio, televisión y prensa*, Madrid, Cátedra.
- Mortara, Bice (1996): *Manual de retórica*, Madrid, Cátedra.
- Núñez Ladevéze, Luis (1995): *Introducción al periodismo escrito*, Barcelona, Ariel.
- Saavedra, Gonzalo (1999): *Voces con poder*, TD, UAB.
- Serrano, Pascual (2010): *El periodismo es noticia*, Barcelona, Icaria.
- Vidal, David (2005): *El malson de Chandos. La crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula*, Barcelona, València, Castelló, Aldea Global.
-

°COMPLEMENTÀRIA:

- López García, Angel (1996): *Escritura e información*, Madrid, Cátedra
- Gaye Tuchmann (1983): *La producción de la noticia. Un estudio sobre la construcción de la realidad*, Barcelona, Gustavo Gili
- Montero, María Dolores (1995): *La informació periodística i la seva influència social*, Bellaterra, UAB.

- Arfuch, Leonor (1994): *La entrevista, una invenció dialògica*, Barcelona, Paidós
- Burguet, Francesc (2004): *Les trampes dels periodistes*, Barcelona, Edicions 62.
- Sáez, Albert (1999): *De la representació a la realitat*, Barcelona, Dèria.
- Teruel, Elvira (1997): *Retòrica, informació i metàfora*, Barcelona, UAB.
- Wolfe, Tom (1974): *El nuevo periodismo*, Barcelona, Anagrama.
- Capote, Truman (1992): *A sangre fría*, Barcelona, Anagrama
- Kapuscinski, Ryszard (1987): *El sha*, Barcelona, Anagrama
- DD.AA. (2002): 'Comunicació periodística: un canvi de paradigma?', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 28
- DD.AA. (2000): 'Narrativitat i comunicació', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 25.

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S:13, 23 i 33 /14, 24 i 34

--

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
17 febrer	TEORIA (Presentació curs)	AULA TEORIA	Campus Virtual: dossiers de textos teòrics i periodístics	
17 febrer	PRÀCTICA (Presentació curs i concreció calendari sessions)	3 SEMINARIS	Encarregar lectura textos Kapuscinski i Bradlee	
24 febrer	TEORIA (Introducció als gèneres: crònica, entrevista i reportatge)	AULA TEORIA		
24 febrer	PRÀCTICA (Comentari/debat lectures Kapuscinski i Bradlee)	3 SEMINARIS	Encarregar lectura: crònica, entrevista i reportatge	
3 març	TEORIA (La crònica)	AULA TEORIA		
3 març	PRÀCTICA (Comentari/debat crònica, entrevista i reportatge)	3 SEMINARIS	Encarregar selecció fet per fer crònica i el seu projecte	
10 març	TEORIA (Narració, descripció i citacions en les cròniques)	AULA TEORIA		
10 març	PRÀCTICA (taller de Puntuació)	3 AULES ORDINADORS	Encarregar lectura cròniques i textos per propera setmana	
17 març	TEORIA (Llenguatge i realitat: gir lingüístic 1ª part)	AULA TEORIA		
17 març	PRÀCTICA (Comentari/debat cròniques Mendo, Vicent i Montero; i textos Martín Gaité)	3 SEMINARIS	Recordar projecte per elaborar crònica (després d'assistir a l'esdeveniment)	
24 març	TEORIA (Llenguatge i realitat: gir lingüístic 2ª part)	AULA TEORIA		

24 març	PRÀCTICA (Taller d'Ortotipografia)	3 AULES ORDINADORS	Encarregar lectura text gir lingüístic A. Chillón	
31 març	TEORIA (La veu aliena: els altres a l'entrevista, el reportatge...)	AULA TEORIA	Lliurament projecte de crònica (assistència a l'acte)	
31 març	PRÀCTICA (Comentari/debat text sobre gir lingüístic A. Chillón)	3 SEMINARIS	Encarregar lectura text G. Saavedra i 2 entrevistes tem	
7 abril	TEORIA (L'entrevista 1ª part)	AULA TEORIA		
7 abril	PRÀCTICA (comentari debat text G.Saavedra + 2 entrevistes tema)	3 SEMINARIS	Tornar projecte crònica. Encarregar proj. entrevista	
14 abril	TEORIA (L'entrevista: tipologies i formats; el retrat periodístic)	AULA TEORIA		
14 abril	PRÀCTICA (Pràctica instrumental de textualització)	3 AULES ORDINADORS	Lliurament crònica puntuable. Encarregar lectura 2 entrev.	
SETMANA	SANTA			
28 abril	TEORIA (Gèneres i construccions informatives de la realitat)	AULA TEORIA	Lliurament projecte entrevista temàtica (tema i font)	
28 abril	PRÀCTICA (Comentari/debat entrevistes Fallaci i Montero)	3 SEMINARIS	Encarregar lectura text C. Zéller	
5 maig	TEORIA (Introducció al reportatge: fets, situacions i fonts)	AULA TEORIA		
5 maig	PRÀCTICA Comentari/debat text de C. Zéller)	3 SEMINARIS	Tornat projecte entrev. tema i encarregar-ne elaboració	
12 maig	TEORIA (Del reportatge informatiu a l'interpretatiu)	AULA TEORIA		

12 maig	PRÀCTICA (Taller de citacions)	3 AULES ORDINADORS	Encarregar lectura reportatge breu i interpretatiu	
19 maig	TEORIA (Reportatges narratius i expositius)	AULA TEORIA	Lliurament entrevista temàtica puntuable	
19 maig	PRÀCTICA (Comentari/debat sobre reportatges: breu i interpr.)	3 SEMINARIS	Encarregar projecte reportatge: tema i fonts Encarregar lectura reportatge narratiu i expositiu	
26 maig	TEORIA (L'informe periodístic: la quantificació de la realitat)	AULA TEORIA	Tornar projecte reportatge als alumnes	
26 maig	PRÀCTICA (Comentari/debat reportatges narratius i expositius)	3 SEMINARIS	Encarregar lectura 3 informes periodístics	
2 juny	TEORIA Reportatge novel·lat i Nou Periodisme	AULA TEORIA		
2 juny	PRÀCTICA (Comentari/debat sobre 3 informes periodístics)	3 SEMINARIS	Recordar: primeres tutories per elaborar reportatge	
9 juny	TEORIA (Projecció documental <i>Capturing the Friedman's</i>)	AULA TEORIA O AULA MAGNA (?)		
9 juny	PRÀCTICA (debat documental <i>Capturing the Friedman's</i>)	AULA TEORIA O AULA MAGNA (?)		
16 juny	TEORIA (Recapitulació final sobre gèneres periodístics)	AULA TEORIA	Segones tutories per elaborar reportatge	
16 juny	PRÀCTICA (Tutories finals sobre reportatges)	3 SEMINARIS	Lliurament reportatge (fins el 24 de juny ?)	

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
14 d'abril 2011	Crònica puntuable			
19 de maig 2011	Entrevista temàtica puntuable			
24 de juny 2011	Reportatge puntuable			
1 de juliol 2011 (?)	Prova teòrica o treball (?)			